

Ändrade bestämmelser om trygghet och studiero

- All personal ska få göra det som är befogat för att eleverna ska ges trygghet och studiero, till exempel ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.
- Det blir enklare för rektorer att besluta om avstängning och tillfällig placering av en elev inom och utanför skolan.
- Användningen av mobiltelefoner i skolan regleras.
- Ordningsreglerna och hur dessa följs ska följas upp regelbundet tillsammans med eleverna.
- Ändringarna börjar gälla 1 augusti 2022.

Ändringar i bestämmelserna om disciplinära och andra särskilda åtgärder

- Det blir möjligt för all personal att vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att garantera eleverna trygghet och studiero, till exempel ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.
- Tidigare har det bara varit rektor, lärare och handledare vid fjärrundervisning som haft sådana befogenheter.
- Ändringarna innebär också att all personal får befogenhet att omhänderta föremål från en elev.
- Annan personal än lärare och handledare vid fjärrundervisning får också rätt att under vissa förutsättningar visa ut en elev ur undervisningslokalen. I sådana fall ska läraren underrättas i efterhand.
- Om en elev gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, eller vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt, får rektorn besluta att ge eleven en skriftlig varning. En sådan varning ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende.

Didaktuslokalen fick stänga idag på grund av bråk. Foto: Privat

Skola fick stänga efter storbråk

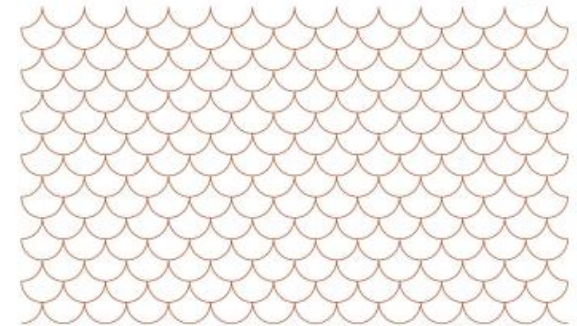

Var går gränsen vid ett ingripande?

- Lagändringarna innebär att lärare och annan skolpersonal har en rätt att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.
- Befogenheten att ingripa fysiskt är inte begränsad till situationer där det finns risk för att elever kommer till skada eller skadar andra. Den gäller även mer allmänt vid ordningsstörande situationer. Ingripanden ska som utgångspunkt i första hand ske genom exempelvis verbala tillrättavisningar
- Ett fysiskt ingripande måste vara proportionerligt och andra mindre ingripande åtgärder ska väljas i första hand.
- Fysiska åtgärder som inte leder till skador eller mer påtaglig smärta, t.ex. ett tag i en elevs arm som inte ger blåmärken kan godtas om åtgärden är nödvändig för att upprätthålla ordning och studiero och dessutom proportionerlig.
- När det gäller allvarliga och akuta situationer har alla en rätt att ingripa enligt brottsbalkens regler om nöd och nödvärn.

Skolpersonalens befogenhet att ingripa fysiskt

Juridisk vägledning

Nöd och nödvärn

- Nöd är när fara hotar liv, hälsa, egendom i allvarliga och akuta situationer.
- Vid nöd är det tillåtet att göra handlingar som annars är brottsliga så länge handlingen inte är oförsvarlig, till exempel rädda sig eller andra ur ett brinnande hus eller ur en byggnad som är föremål för ett väpnat angrepp.
- Det rättsliga utrymmet för våldsanvändning i syfte att skydda sig själv och andra är så pass stort att det inte finns något rättsligt skäl att underlåta att använda det våld som krävs för att avvärja verkligt farliga angrepp mot liv och hälsa när någon annan utväg inte återstår.
- Det finns ingen skyldighet att försätta sig själv i situationer som man inte behärskar och som skulle innebära akut och allvarlig fara för ens eget liv eller hälsa.
- Grundåtgärden är förstås att istället tillkalla polis för att möta ett sådant angrepp.

Bestämmelserna om tillfällig omplacering eller avstängning ändras

- Vid ett beslut om tillfällig omplacering inom eller utanför den egna skolenheten kan eleven få enskild undervisning eller undervisning i en särskild undervisningsgrupp även om förutsättningarna i 3 kapitlet skollagen för sådan undervisning inte är uppfyllda.
- Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om:
 1. Tillfällig placering utanför den egna skolenheten inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende.
 2. Det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.
- Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen.
- Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket. Ett beslut om avstängning gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Nya bestämmelser om att mobiltelefoner

- Mobiltelefoner i regel bara får användas enligt lärares instruktioner, det vill säga i undervisningen. Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning får även användas om det sker som en extra anpassning eller särskilt stöd.
- Det är som regel inte tillåtet att använda mobiltelefoner privat i samband med undervisningen.
- Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner. Rektorn beslutar om sådana rutiner.
- Rektor får besluta att mobiltelefoner ska samlas in vid varje skoldags början. I sådana fall ska mobilen återlämnas senast vid varje skoldags slut.
- Det blir möjligt för rektorn att besluta om mobilfria skoldagar.

Kan anställd på skolan även fortsättningsvis bli anmäld?

- Oproportionerliga och oförsvarliga fysiska ingripanden kan leda till olika juridiska konsekvenser i form av till exempel straffrättsligt ansvar, skadestånd eller förlust av lärarlegitimation.
- Skolpersonal kan till följd av oron för att bli anmäld känna en osäkerhet i vissa situationer, och därför avstå från att agera när det behövs för att avvärja en akut situation.
- Syftet med lagändringarna i skollagen är att tydliggöra att det finns ett lagligt utrymme för ett fysiskt ingripande i vissa situationer för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.
- Lagändringarna innebär dock inte att skolpersonalen får en mer långtgående befogenhet att ingripa fysiskt. Oproportionerliga och oförsvarliga fysiska ingripanden kan leda till olika juridiska konsekvenser i form av till exempel straffrättsligt ansvar, skadestånd eller förlust av lärarlegitimation.

